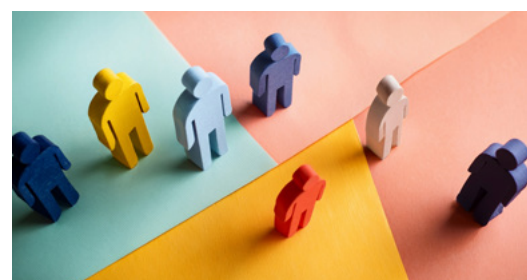

DANSK-TYSK DEMOKRATICAMP

UDGIVET AF

04/2026

★ Region Sønderjylland-Schleswig
Regionskontor & Infocenter

📍 Lyren 1
6330 Padborg

☎ +45 7467 0501
✉ @kulturregion@region.dk
🌐 www.kulturfokus.dk

INDHOLD

02

Udgivet af
Kolofon

03

Forord /
Informationer om materialet

04

Del 1: Introdag
Forberedelse

06

Del 2: Introdag
Opgave & Efterberedelse

07

Del 2: Demokratiscamp
Program & generel information

08

Del 2: Demokratiscamp
Forberedelse

09

Del 2: Demokratiscamp
Under campen

11

Del 2: Demokratiscamp
Refleksion

FORFATTERE

Annika Carstensen, Connie Tronbjerg, Galina Jørgensen,
Juliane Hanssen, Rebecca Arnold

REDAKTION

Annika Carstensen, Galina Jørgensen – Regionskontor

FOTOS

AdobeStock

FRESHKONZEPT

Original
MAIKE

GRAFIK & LAYOUT

FRESHKONZEPT GmbH
Maike Liepolt
Mühlendamm 21, Flensburg
www.freshkonzept.de

FORORD

Kære lærer

Velkommen til dansk-tysk Democraticamp – et projekt støttet af Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig, hvor elever fra begge sider af grænsen mødes for at udforske demokratiet gennem kunst, kultur og dialog.

Projektet tager afsæt i et fælles ønske om at styrke børn og unges forståelse for demokratiets værdier – både historisk, aktuelt og som noget, vi alle har et medansvar for. I en tid præget af desinformation, polarisering og klimakrise har vi endnu mere brug for unge, der kan tænke kritisk, samarbejde, lytte og handle. Campen handler netop om dette – og om

hvordan kunst som film, teater, streetart og sangskrivning kan være en perspektiverende stemme i den demokratiske debat.

Vi opfordrer til, at du vil tage aktiv del i hele forløbet – både introdag og camp. Dit engagement er afgørende: Lærere, der er aktivt involveret i elevernes læreprocesser og er nysgerrige er med til at skabe tryghed, refleksion og progression for eleverne.

Vi ser frem til et spændende forløb i samarbejde med dig og dine elever!

OM MATERIALET

I dette undervisningsmateriale finder du en række praktiske informationer om demokratiforløbet samt opgaver til forberedelse, opfølgning og refleksion over forløbets enkelte delelementer.

Materialet indeholder to typer opgaver:

Obligatoriske opgaver

som vi forventer at I har arbejdet med, inden I deltager i introdagen og campen.

Valgfrie opgaver

som giver jer mulighed for at dykke længere ned i emnet, hvis I har tid.

DEL 1: INTRODAG

 8. eller 9. september

 4,5 timer

 Byrådssalen på Tønder Rådhus

 At klæde eleverne på til at forstå lokale demokratiske beslutningsprocesser og tage aktiv stilling til dem.

FORBEREDELSE

Obligatorisk opgave:

Mit lokale demokrati

Brug 1 lektion på at forberede eleverne via denne opgave:

- 1) Eleverne ser to korte film, hvor hhv. en dansk og en tysk kommunalpolitiker præsenterer sig.

Link til film:

Tryk på CC symbolet på videon, hvis underteksterne ikke automatisk afspilles.

Valgfri opgave:

Eleverne overvejer i små grupper, hvad de gerne vil ændre i deres egen kommune og gennemgår visualiseringen af den kommunalpolitiske beslutningsproces på næste side med det valgte eksempel.

- 2) Eleverne ser filmen om kommunernes opgaver og hvordan beslutninger træffes i kommunen. Derefter drøfter eleverne i små grupper, hvordan de allerede har været i berøring med kommunalpolitik.

Link til film:

(Filmen er fra 2021)

* QR-koderne henviser til eksterne links, som forfatterne ikke har kontrol over. Vi påtager os intet ansvar for indholdets aktualitet eller korrekthed.

KOMMUNALPOLITISKE BESLUTNINGSPROCESSER

I Danmark kan et emne komme på dagsordenen i kommunalpolitik på tre måder:

1. Borgmester/forvaltning udarbejder en indstilling eller fremlægger en sag
2. Et medlem af kommunalbestyrelsen eller en gruppe stiller et forslag
3. Borgere kan rejse sagen gennem høringsvar, borgerforslag eller råd (fx ældreråd, handicapråd).

Borgmesteren udarbejder
en indstilling

Et medlem af kommunalbestyrelsen
stiller et forslag

Borgerforslag mv.

Udvalgsbehandling

Forslaget sendes til det relevante stående fagudvalg (fx Børn & Unge, Teknik & Miljø).

Udvalget diskuterer og kan ændre eller tilføje til sagen.

Forslaget skal gennem økonomi-udvalget

Nogle sager kan afgøres direkte i udvalget, men større sager går videre. (eks. sager som har stor offentlig bevågenhed)

Kommunalbestyrelsen (byrådet)

- Forslaget behandles og debatteres i kommunalbestyrelsen.
- Der stemmes om sagen, og hvis der er flertal, træffes en beslutning.

Udførelse i forvaltningen

- Forvaltningen (embedsværket) gennemfører beslutningen i praksis.
- Kommunalbestyrelsen og udvalgene kan stille spørgsmål og føre tilsyn.

UNDER INTRODAGEN

Quiz og byrådsmøde

Eleverne skal quizze imod lokalpolitikere fra egen kommune. Dernæst skal de deltage i et fiktivt byrådsmøde, hvor de i grupper skal diskutere og tage stilling til en lokalpolitisk problemstilling.

Dilemmaspillet ledes af en facilitator, men din rolle som lærer er aktiv, idet du:

- understøtter elevernes diskussioner og arbejdsproces.
- hjælper med faglig og praktisk støtte, herunder inddeling i mindre grupper.

EFTERBEREDELSE OG OVERGANG TIL CAMP

Valgfri refleksionsøvelse:

Demokratiet i praksis

Brug 1 lektion på at reflektere med eleverne over følgende:

- Hvad lærte I om demokratiets spilleregler?
- Var det svært at samarbejde i grupperne?
- Følte I at jeres mening blev hørt?
Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvilke dilemmaer opstod, og hvordan blev de løst?

Afslut refleksionen med at præsentere, at eleverne til campen skal arbejde med et demokratisk dilemma, men ved hjælp af forskellige kunstformer og i dansk-tyske grupper.

Valgfri opgave:

“Demokrati i krig og fred”

Vis eleverne filmen ”Demokrati i krig og fred”, som fortæller historien om tilblivelsen af den dansk-tyske grænseregion fra krig og konflikt til demokratisk grænsedragning. Filmen giver viden om, hvordan demokrati helt konkret og tæt på præger vores område den dag i dag. Filmen er blevet til i regi af Interreg-Borgerfond-projektet ”Demokrati i krig og fred”.

Link til filmen:

<https://youtu.be/YDvG2mW5-co>

DEL 2: DEMOKRATICAMP

 29. september – 2. oktober

 Christianslyst (med overnatning)

 Deltagerne får igennem kunstneriske workshops inden for forskellige genrer udbygget deres kompetencer inden for kritisk tænkning, samarbejds- og samtaleevner, konflikthåndtering og at kunne reflektere over, at en situation eller et dilemma kan betragtes fra forskellige perspektiver. Samtidig oplever eleverne, hvordan kunst og kultur kan være med til at nuancere en problemstilling.

PROGRAMM DES CAMPS

DAG	TIDSPUNKT	INDHOLD
Dag 1	15:30 – 16:30 16:30 – 17:15	Velkomst og lære hinanden at kende Forumteater
Dag 2	9:30 – 12:00 + 14:00 – 17:00	Workshops hele dagen
Dag 3	9:30 – 12:00 + 14:00 – 17:00	Workshops hele dagen
Dag 4	9:00 – 11:00 11:30 – 12:30	Workshops Præsentationer

Udover det faglige program vil der være aftenprogram og pauser med fokus på socialt samvær mellem de danske og tyske elever.

Ankomst og afrejse

tirsdag 29.9. kl. 14:00

fredag 02.10.: kl. 13:00

Indkvartering

Lærere: Enkeltværelser

Elever: Flerpersonersværelser

Forplejning

Alle måltider er inkluderet – præcise tidspunkter oplyses senere.

Allergier og særlige kosthensyn skal oplyses sammen med information om antal af elever inkl. fordeling drenge/piger.

FORBEREDELSE INDEN CAMPEN

Obligatorisk opgave:

Fordeling på kunstgenrer

I alt deltager ca. 100 elever i campen. Eleverne skal arbejde i dansk-tyske grupper med støtte fra kunstnere og lærere, hvorfor du skal fordele dine elever på de forskellige workshopgenrer.

Valgfri forberedelsesopgave:

Kunstens rolle for demokratiet

Brug 1 lektion på at reflektere med eleverne over følgende:

Kunst og demokrati hænger tættere sammen, end man måske tror. Kunstens rolle i samfundet er ikke kun at underholde eller forskønne – den kan også være et værktøj til at udfordre normer, sætte spørgsmålstejn ved magt og synliggøre uretfærdighed. Kunst kan give stemme til dem, der ellers ikke bliver hørt, og åbne nye perspektiver på svære dilemmaer.

Du skal på forhånd fordele eleverne i disse fire workshopgenrer:

Film

Sangskrivning

Teater

Streetart

I et demokrati er det afgørende, at vi kan udtrykke os frit – og gennem kunstens mange former (film, musik, billeder, teater) kan vi fortælle, føle og forstå noget, som ikke altid kan forklares med ord alene.

På campen bruger vi kunstneriske udtryk som demokratisk redskab: til at undersøge aktuelle samfundsproblemer, give rum for uenighed og samarbejde på tværs af sprog og kultur.

Refleksions spørgsmål:

- Hvordan kan man fortælle noget om demokrati gennem kunst?
- Har du oplevet film, musik, billeder eller teater, der gjorde dig klogere på verden?
- Hvad kan kunst og kultur, som debat og politik ikke kan?

SOCIALT FÆLLESSKAB PÅ CAMPEN

Vi har udpeget en **social ankerperson**, som står for pauser, lege og fællesskabsaktiviteter. Den demokratiske samtale kræver tryghed, latter og sammenhold – og måske nye danske og tyske venskaber.

For at de andre elever kan lære jeres klasse at kende skal I medbringe to indslag til campen:

Obligatorisk opgave:

Lyn-præsentation af jeres klasse

–som lille aktivitet! Send forud for campen 2 sætninger til Kerstin Lehmann på kele@sonderborg.dk om, hvad I vil lave, hvor længe og pladskrav, så de kan tænkes ind i programmet.

Valgfri opgave:

Medbring en leg eller icebreaker, som I kan lære de andre deltagere.

UNDER CAMPEN

Teatret Møllen åbner campen med forestillingen HÆR-VÆRK – et forumteater om **klima, aktivisme og civil ulydighed**. Her oplever eleverne et fiktivt dilemma og bliver selv aktive deltagere i refleksionsprocessen:

En ung aktivist ødelægger et kunstværk i protest mod greenwashing. En anden elev ser det ske – men gør intet. Hvem har ret? Hvem har ansvar?

Det efterfølgende arbejde i workshops har til formål at udforske dilemmaet kreativt og formidle egne eller andres perspektiver gennem et fælles slutprodukt. Hver gruppe arbejder med dilemmaet gennem en specifik kunstgenre: film, teater, streetart eller sangskrivning. Workshopsene ledes af kunstnere/fagprofessionelle inden for disse genrer.

Fagligt input til "eget produkt"

Efter teaterforestillingen går eleverne ud i workshop-grupper. Workshoplederne (de fagprofessionelle) står her klar til at ledsage eleverne hen imod deres "slutprodukt" inden for de pågældende genrer og hjælper eleverne med at realisere produktet via kunstneriske værktøjer. Er dine elever tomme for inspiration og ideer og ved de ikke, hvor de skal starte, kan du med fordel lede dem hen på sporet og sætte tankerne i gang med tematikker og refleksionsspørgsmål, som udspringer af forestillingen "Hærværk". Det kan også være, du selv har tematikker, som eleverne gerne må komme ind på for at campen bliver ekstra relevant for din undervisning. Så må du også gerne hjælpe dem på vej under workshopsene.

Mulige tematikker og refleksionsspørgsmål:

- Magt og uretfærdighed – i hvilket omfang bør man respektere den valgte magt og må man også af bestemte grunde stille sig imod den?
- Medskyld og tavshed – hvornår er man ansvarlig for andres handlinger?
- Grænser for protest – hvor langt må man gå for en god sag?
- Hvornår er det i orden at bryde loven for en sag, man tror på?
- Hvad er forskellen på at være vidne og at være medskyldig?
- Hvordan kan man handle ansvarligt uden at skade andre – men stadig få sagt noget vigtigt?

Efter gennemgang af ovenstående kan det være, at eleverne helt klart ser et produkt for sig, dvs. hvad de gerne vil præsentere i form af et kunstværk, sang, kortfilm og egen teaterforestilling.

Rollefordeling i workshopsene

Kunstnere / fagprofessionelle:

- introducerer eleverne til den kunstneriske genre
- inspirerer og vejleder ud fra et kunstnerisk perspektiv
- hjælper med at kvalificere elevernes arbejde
- fungerer som sparringspartnere, men overlader beslutningerne til eleverne

Lærerne fra de deltagende skoler:

- skal være til stede under alle aktiviteter
- understøtter elevernes diskussioner og arbejdsproces hen imod slutproduktet
- hjælper med faglig og praktisk støtte, herunder evt. sproglig hjælp
- sørger for gode arbejdsbetingelser for alle

Eleverne:

- arbejder i grupper med at fortolke dilemmaet kunstnerisk
- udformer selv det endelige kunstneriske produkt (fx kortfilm, teaterstykke, billede eller sangtekst)

EFTER CAMPEN AFSLUTNING OG REFLEKSION

Valgfri øvelse:

Demokratisk bagage

Formål: At samle op og forankre læringen.

Brug 1 lektion på at udføre følgende øvelse med dine elever:

1) Eleverne skriver et brev til deres "fremtidige jeg", hvor de reflekterer over:

- Hvad lærte jeg om demokrati – og mig selv?
- Hvordan vil jeg bruge det i hverdagen?
- Hvad vil jeg huske fra mødet med de tyske/danske elever?

Hvis I har lyst, er I meget velkomne til at sende jeres brev til kulturregion@region.dk, så vi kan bruge jeres refleksioner i den næste camp – eller I kan aftale i klassen at åbne brevet om et år og genlæse det.

2) Klassen laver en "Demokratisk kuffert"

- en symbolsk samling af de vigtigste indsigter, ord, citater og minder fra campen.

TAK!

Tak, fordi du vil være med til at gøre dette projekt til virkelighed. Vi glæder os til at møde dig og dine elever – og håber, at både du og de rejser hjem med nye perspektiver, styrkede færdigheder og oplevelsen af at være en del af noget større.

På gensyn i september!

